

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2017 m. sausio 31 d.

Sanglaudos ir kaimo plėtros išlaidų galutinių patikrų taisyklės tinkamos, tačiau tam tikros rizikos išlieka, – teigia ES auditoriai

Naujojoje Europos Audito Rūmų ataskaitoje teigiama, kad valstybėms narėms skirtos Europos Komisijos sanglaudos ir kaimo plėtros išlaidų galutinių patikrų gairės yra tinkamos, tačiau tam tikras rizikas vis dar reikia šalinti. Auditoriai teigia, kad ateityje daugiau dėmesio turėtų būti skiriama pasiektiems rezultatams, sanglaudos ir kaimo plėtros taisyklės turėtų būti labiau suderintos, o Europos Parlamentui ir Tarybai turėtų būti nusiųsta išsami programų užbaigimo ataskaita.

Pasibaigus programavimo laikotarpiui už programas turi būti finansiškai atsiskaityta, o tai reiškia, kad turi būti nustatytos ir į ES biudžetą grąžintos bet kokios Komisijos ir valstybių narių bendrai finansuojamų projektų ES dalį sudarančios netvarkingos išlaidos. Šis procesas vadinamas „programų užbaigimu“. Atliekant 2007–2013 m. laikotarpio ES auditus nuolat paaiškėdavo, kad netvarkingų reikšmingo dydžio išlaidų buvo patiriama įgyvendinant ir sanglaudos, ir kaimo plėtros programas.

Auditoriai palygino programų užbaigimo tvarką abiejose politikos srityse ir įvertino, kaip Komisija gauna patikinimą, kad galutinėje deklaracijoje pateiktos išlaidos yra teisėtos ir tvarkingos bei panaudotos pagal programos tikslus. Jie taip pat analizavo programų užbaigimo proceso savalaikiškumą ir ataskaitų teikimą.

Jie nustatė, kad nors 2007–2013 m. laikotarpiu valstybėms narėms buvo privaloma pranešti apie savo programų rezultatus ir Komisija juos įvertino, galutinio likučio mokėjimas nebuvo tiesiogiai susietas su realiu išdirbių ir rezultatų pasiekimu.

„Programos užbaigimas yra lemiamą reikšmę turintis programos ciklo etapas“, – pareiškė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Ladislav Balko. „Bet koks lėšų efektyvus ir veiksmingo panaudojimo vertinimas turi apimti pasiektų rezultatų analizę“.

Programų užbaigimo procesas nesutapo nei su programavimo laikotarpio pabaiga, nei su tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaiga. Kadangi programoms užbaigti gali prireikti daugelio metų, skirtingų laikotarpių sutapimas ir sunkumai, su kuriais susiduriama atliekant tolesnes procedūras dėl ankstesniais metais vykdytos veiklos, kelia grėsmę programų užbaigimo veiksmingumui. Be to, galimybė leisti biudžeto lėšas dvejus ar trejus metus po programos laikotarpio pabaigos neskatina pradėti įgyvendinti paskesnio laikotarpio programų.

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų priimtos specialiosios ataskaitos pagrindines mintis.

Visą ataskaitą rasite čia www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – atstovas ryšiams Tel. (+352) 4398 47063 Mob. tel. (+352) 621 55 30 63

Damijan Fišer – atstovas spaudai Tel. (+352) 4398 45410 Mob. tel. (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E. paštas: press@eca.europa.eu @EUAuditors

eca.europa.eu

Kitas su ataskaitų teikimu susijęs susirūpinimą keliantis dalykas: auditoriai manė, kad Komisija turėtų pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai konsoliduotą programos užbaigimo ataskaitą, kurioje būtų pateikta svarbiausia informacija apie pačius aktualiausius programos įgyvendinimo veiksmingumo ir atitikties reikalavimams aspektus.

Iš esmės valstybėms narėms skirtos Komisijos 2007–2013 m. programų užbaigimo gairės buvo savalaikės ir išsamios, o Komisija teikė papildomą paramą, kuri padėjo tenkinti valstybių narių poreikius. Valstybės narės buvo patenkintos parama ir dažniausiai manė, kad yra tinkamai pasirengusios užbaigti programas.

Auditoriai nustatė tam tikras rizikas, kurios turi būti pašalintos užbaigiant 2007–2013 m. programas. Visų pirma, nėra nustatytų privalomų galutinių terminų kai kuriose programų užbaigimui aktualiose srityse, dėl kurių būtų papildomai vėluojama vykdyti procesą.

Galiausiai auditoriai išreiškė susirūpinimą dėl to, kad valstybių narių ir Komisijos patikromis nepakankamai užtikrinamas išlaidų teisėtumas ir tvarkingumas užbaigiant programas, kai išlaidos yra susijusios su finansinėmis priemonėmis, avansais pagal sutartis ir kai kuriais didelės apimties projektais, su kuriais siejama valstybės pagalba.

Siekiant garantuoti griežtą 2007–2013 m. programų užbaigimo tvarką auditoriai rekomenduoja Komisijai užtikrinti, kad didelės apimties projektai būtų nedelsiant patvirtinti, o valstybės narės imtų specialiomis procedūromis tikrinti išlaidų tinkamumą finansuoti (ypač kai išlaidos susijusios su finansinėmis priemonėmis ir avansais pagal sutartis). Jie taip pat rekomenduoja, kad valstybės narės naudotų gavėjams laiku išmokėtų visą ES įnašą.

Kad būtų užtikrinta tokia sanglaudos ir kaimo plėtros programų užbaigimo tvarka, kuria po 2020 m. būtų didinama atskaitomybė ir skaidrumas, auditoriai rekomenduoja Komisijai savo pasiūlymuose dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų:

- toliau derinti sanglaudos ir kaimo plėtros reglamentus siekiant, kad būtų suderintas metinio patikinimo procesas;
- nustatyti tvarką, pagal kurią būtų galutinai pripažįstamas išlaidų teisėtumas ir tvarkingumas ir išdirbiai bei rezultatai, pasiekti užbaigus programas;
- konkrečiai nustatyti, kaip ji informuos Europos Parlamentą ir Tarybą apie programos užbaigimo proceso rezultatus;
- užtikrinti, kad tinkamumo finansuoti laikotarpiai nesutaptų ir reikalauti, kad programos būtų nedelsiant užbaigiamos pasibaigus tinkamumo finansuoti laikotarpiui.

Pastabos leidėjams

Sanglaudos ir kaimo plėtros politikoms tenka apie 44 % Europos Sąjungos biudžeto. 2007–2013 m. laikotarpiu ši suma sudarė maždaug 430 milijardus eurų.

Specialioji ataskaita Nr. 36/2016: „2007–2013 m. sanglaudos ir kaimo plėtros programų užbaigimo tvarkos vertinimas“ paskelbta 23 ES kalbomis.